

USKO, TIEDE JA RAAMATTU III

TAPIO PUOLIMATKA

Tapio Puolimatka toimii kasvatuksen teorian ja tradition professorina Jyväskylän yliopistossa (opetusalanään tieteenfilosofia ja kasvatustilosofia) ja käytännöllisen filosofian dosenttina Helsingin yliopistossa.

- **USKO, TIEDE JA RAAMATTU**
Väliotsikot, kuvat, tehosteet ja referointi: Väinö Hotti

”Historiallinen tutkimus nojautuu perustavalla tavalla tapahtumiin osallistuneiden silminnäkkijöiden todistukseen” (133).

”Supranaturalismin mukaan olennainen kysymys koskee sitä, miksi yleensä on olemassa jotakin sen sijaan, ettei olisi olemassa mitään” (133).

”Järjen, havainnon, muistin ja toisten ihmisten todistuksen lisäksi Jumalan sanallinen ilmoitus on luotettava tiedon lähde, jolla on keskeinen merkitys myös tieteessä, koska tieteen on tarkoitus rakentaa parhaan olemassa olevan tiedon varaan” (133).

”Ihmisen älyllisiin kykyihin on mielekästä luottaa, koska ihminen on Jumalan kuvaksi luotu olento” (133).

”Todellisuutta ei pystytä tyydyttävällä tavalla selittämään pelkästään luonnollisten tekijöiden ja tapahtumakulkujen varassa. Todellisuus on perimmältään yhtenäinen: koko todellisuus voidaan ymmärtää sen alkuperästä käsin. Siksi Kristus on tieteellisen ja filosofisen ajattelun perimmäinen lähtökohta, Arkhimedeen piste” (133).

”Ilman tietoa Jumalasta emme tiedä kaikkein tärkeintä asiaa itsestämme, toisista ihmisistä ja maailmasta. Kaikkein tärkein tosiasia itsestämme ja maailmasta on, että olemme Jumalan luomia ja että olemassaolomme on jatkuvasti täysin riippuvaista hänestä” (133).

ARKHIMEDES

288 eKr. – 212 eKr.

ARKHIMEDEEN PISTE

Arkhimedes (287-212 eKr.) teki monia keksintöjä: 1) hydrostatiikan laki (kappale menettää painostaan niin paljon kuin sen syrjäyttämä vesimäärä painaa, 2) pii 3.14 (ympyrän halkaisijan suhde kehään, 3) ”vipulaki”: "ANTAKAA MINULLE KIINTEÄ PISTE, NIIN VIPUAN MAAN PAIKOILTAAN" (Wikipedia).

Universumissa kaikki liikkuu. Tähdet, linnunradat, aurinko, kuu jne. Onko mitään paikallaan pysyvää? Raamattu kertoo, että yksi on muuttumaton, jonka varaan pieni, heikko ja hauras ihminen voi tässä epävarmuuksia täynnä olevassa maailmassa rakentaa. On olemassa ”piste”, josta käsin avautuvat sekä hengelliset että tieteelliset totuudet. Kristus on se strateginen piste, josta käsin avautuu Jumalan monimuotoinen ja ihmeellinen maailma. Sekä tieteen että seurakunnan puolella on tämä piste löydettävä – muutoin me olemme joutavanpäiväisiä tyhjäntoimittajia.

”Jeesus Kristus on sama eilen ja tänään ja iankaikkisesti!” Hebr.13:8).

Keskiaikainen kadetraali

”Kaikkein tärkein tosiasia itsestämme ja maailmasta on, että olemme Jumalan luomia ja että olemassaolomme on jatkuvasti täysin riippuvainen hänestä” (133).

”Raamatun ajatusmaailma on kuin kivistä rakennettu keskiaikainen katedraali. Sen kantavat pylväs- ja tukirakenteet muodostuvat pelastushistoriallisista tapahtumista (esim. Punaisen meren ylitys, ylösnousemus jne.). Supranaturalistinen eli pelastushistoriallinen tulkinta lähtee tulkitsemaan Raamattua sen itseymmärryksen pohjalta. Tämän lähestymistavan mukaan Raamatun ajatusmaailman tukipilareina olevat pelastushistorialliset tapahtumat ovat todellisia historiallisia tapahtumia, joissa ilmenee Jumalan toiminta historiassa” (136).

”Kun nämä kantavat rakenteet murtuvat, koko suunnaton rakennus sortuu kokoon. Entinen uljas kadetraali on enää irrallisista kivistä muodostunut valtava rökkiö...Raunio ei kuitenkaan ole aivan hyödytön. Se on nyt kivilouhos, josta jokainen voi valita mieleisensä ja tarvitsemansa kiven. Jokainen voi ottaa sellaisen kuin haluaa: valinnan peruste on kokonaan vallitsevassa subjektissa. Kivillä ei ole enää objektiivista liittymää mihinkään kokonaisuuteen. Rakennus on peruuttamattomasti sortunut ja sitä koossapitävä muoto on poissa – muoto, joka kadetraalia hahmottaessaan oli antanut jokaiselle yksittäiselle kivelle objektiivisen paikan ja tehtävän” (Mannermaa 1992:191) (136).

Silminnäkiäjät

”evankeliumeissa mainitaan yksityisten henkilöiden nimiä, jotta evankeliumien ensimmäiset lukijat saattoivat tarkistaa kyseiset tiedot kyseisiltä silminnäkiäjätodistajilta, jotka elivät edelleen alkuseurakunnan parissa” (151).

”Raamattu rakentuu yllättävässä määrin ”silminnäkiäjätodistuksiin”. Tämä tulee selkeästi esille Jeesuksen kuolemassa ja ylösnousemuksessa. Jeesuksen ristiinnaulitsemisen todistajia mainitaan useita. Johannes mainitsee selkeästi, kuinka opetuslapset olivat olleet läheisessä kosketuksessa Jeesuksen kanssa:

1. Mikä on alusta ollut, minkä olemme kuulleet, minkä omin silmin nähneet, mitä katselimme ja käsin kosketimme, siitä me puhumme: elämän Sanasta - 2. ja elämä ilmestyi, ja me olemme nähneet sen ja todistamme siitä ja julistamme teille sen iankaikkisen elämän, joka oli Isän tykönä ja ilmestyi meille - 3. minkä olemme nähneet ja kuulleet, sen me myös teille julistamme, että teilläkin olisi yhteys meidän kanssamme; ja meillä on yhteys Isän ja hänen Poikansa, Jeesuksen Kristuksen, kanssa. (1. Joh.1:1-3).

Paavali ynnää ylösnousseen Jeesuksen todistajat seuraavasti: 5. ja että hän näyttäytyi Keefaalle, sitten niille kahdelletoista. 6. Sen jälkeen hän näyttäytyi yhtä haavaa enemmän kuin viidellesadalle veljelle, joista useimmat vielä nytkin ovat elossa, mutta muutamat ovat nukkuneet pois. 7. Sen jälkeen hän näyttäytyi

Jaakobille, sitten kaikille apostoleille. 8. Mutta kaikkein viimeiseksi hän näyttäytyi minullekin, joka olen ikäänkuin keskensyntynyt. (1. Kor.15:5-8).

”Koko varhaiskristillistä ajattelua leimasi tukeutuminen silminnäkiöiden todistukseen” (155).

”Evankeliumien saattaminen kirjalliseen asuun tähtäsi siihen, että silminnäkiöiden todistus tallentui luotettavassa muodossa myös niille ihmisille, jotka elävät sen jälkeen, kun silminnäkiötodistajat ovat jo kuolleet” (155).

Luukkaan evankeliumin alku antaa kuvan luotettavasta ja tunnollisesta kirjoittajasta:

1. Koska monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta meidän keskuudessamme tosiksi tunnetuista tapahtumista, 2. sen mukaisesti kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat omin silmin ne nähneet ja olleet sanan palvelijoita, 3. niin olen minäkin, tarkkaan tutkittuani alusta alkaen kaikki, päättänyt kirjoittaa ne järjestyksessään sinulle, korkea-arvoinen Teofilus, 4. että oppisit tuntemaan, kuinka varmat ne asiat ovat, jotka sinulle on opetettu. (Luuk.1:1-4).

Naiset asialla

”Vaikka Jeesuksen ylösnousemuksen historiallisuudella oli kristilliselle seurakunnalle keskeinen merkitys, evankeliumien kirjoittajat eivät salanneet sitä tosiasiaa, että Jeesuksen tyhjän haudan löytäjät olivat naisia. Naisia ei tuohon aikaan pidetty oikeudessa yhtä luotettavina todistajina kuin miehiä. Kuitenkin evankeliumien kirjoittajat raportoivat totuudenmukaisesti silminnäkiöiden todistuksen, jonka mukaan tyhjän haudan ensimmäisten löytäjien joukossa ei ollut yhtään miestä” (156).

Tukipiste

”Ilman luotettavaa kokonaiskäsitystä yksityiskohtia koskevalta tiedolta puuttuu perusta. Inhimilliseltä tiedolta puuttuu tarvittava lähtökohta ja tukipiste” (161).

”ihmisen on itsekriittisyyden nimissä rakennettava tietonsa itsensä ulkopuolisen tukipisteen varaan” (161).

”Uusi testamentti ymmärtää Kristuksen Jumalan Sanaksi, joka on kaiken järjellisuuden perusta. ”Hänessä ovat kätkeytyinä kaikki viisauden ja tiedon aarteet.” (Kol.2:3.) (161).

”Kaikkien asioiden ymmärtäminen on riippuvaista Logoksen, Kristuksen tuntemisesta” (162).

”ihmisen tiedonhankinnan onnistuminen riippuu siitä, mistä lähtökohdasta käsin hän tarkastelee todellisuutta” (162-163).

”Rajallisuutensa takia ihmisen tiedolla on perspektiivinen rakenne, jonka mukaisesti todellisuutta tarkastellaan jostakin näkökulmasta. Siksi rajallinen ihminen voi tulla tuntemaan totuuden vain, jos hänet asetetaan totuuteen... Uuden testamentin mukaan inhimillisen tiedon luotettava perusta on kaikkietävän olennon itseilmoituksessa, Jeesuksen sanoissa: ”Jokainen, joka kuulee nämä sanani ja tekee niiden mukaan, on kuin järkevä mies, joka rakensi talonsa kalliolle.” (Matt.7:24-27.) (163).

Rakkaus totuuteen

”Kristinuskossa suhtaudutaan hyvin epäilevästi ajatukseen, että ihminen pyyteettömästi etsisi totuutta ja olisi valmis asettamaan totuuden oman etunsa edelle. Ihmistä ei yksiselitteisesti luonnehdi pyrkimys totuuden löytämiseen vaan tätä pyrkimystä vääristää taipumus itsepetokseen. Siksi itseyttä ja itsekriittisyys edellyttävät peiliä, josta käsin ihminen voi nähdä itsensä totuudenmukaisessa valossa. Tällainen peili hyödyttää ihmistä vain, jos hän saa jostakin rohkeutta katsoa siihen ja kohdata itsensä rehellisesti sen valossa” (164).

”Ihmiseen on luotu kyky saada tietoa Jumalan suuruudesta ja kirkkaudesta sekä tunteen että älyllisten käsitteiden tasolla, koska ihminen on luotu Jumalan kuvaksi. Ihmisessä oleva Jumalan kuva kuitenkin turmeltui syntiinlankeemuksessa, jossa ihminen torjui tiedon Jumalasta ja hänen ilmoituksestaan ja alkoi elää itsepetoksessa. Sen seurauksena ihminen vastustaa totuutta Jumalasta” (164).

”Älylliset kyvyt tarjoavat luotettavan kuvan todellisuudesta vain, jos ihminen rakastaa totuutta enemmän kuin omaa kunniaa, rahaa tai mielihyvää” (164).

”Jeesuksen keskeinen kritiikki aikansa oppineita vastaan on, että he ovat sokeita ja kykenemättömiä erottamaan olennaisia asioita epäolennaisista” (165).

”Älykkyys ja oppineisuus eivät pelasta synnin aiheuttamasta sokeudesta, koska synti vaikuttaa ihmisen minuuden keskuksessa ja ihmisen äly toimii minuuden ohjaamana” (165).

Petollinen ihmissydän

”Ylpeys vaurioittaa ihmisen kykyä tuntea Jumala, koska ylpeä ihminen haluaa olla maailmankaikkeuden keskus” (165).

”Ihminen pyrkii tukahduttamaan Jumalaa koskevan tiedon, koska se näyttää hänen itsekkään elämäntapansa kielteisessä valossa” (166).

”Alkukristityt omaksuivat Vanhan testamentin näkemyksen, jonka mukaan ihmissydän on niin petollinen, ettei ihminen pysty tuntemaan itseään ilman Jumalan ilmoituksen apua” (166).

”Koska alkukristityt pitivät ihmissydäntä petollisena, he hylkäsivät ajatuksen, että ihminen voisi saada luotettavan kokonaiskäsityksen todellisuudesta irrallaan Jumalan ilmoituksesta. Jos ihmisen sydän on niin petollinen, että ihmisen on vaikea edes tuntea itseään, kuten profeetta Jeremias esittää, silloin ajatus objektiivisesta tieteestä, joka toimii irrallaan Jumalan ilmoituksesta ja Kristuksesta, on illuusiota” (166).

”Kielteinen kritiikki on ollut valmis rikkomaan kaikki tieteellisen tutkimuksen säännöt päästäkseen Kristusta halventaviin tutkimustuloksiin. Ristin ympärillä Kristusta pilkkaavat oppineet kokivat tilanteen epäilemättä nautinnollisena. Tällaista verenhimoisen joukkosuggestion voimaa on tutkijan vaikea vastustaa, koska jokaisen ihmisen sydämässä piilee viha Kristusta kohtaan” (169).

Onnellinen kristitty

Herrassa onnellinen ihminen on kristillisyyden päämäärä.

”Ketä muuta minulla olisi taivaassa! Ja kun sinä olet minun kanssani, en minä mistään maan päällä huoli. Vaikka minun ruumiini ja sieluni nääntyisi, Jumala on minun sydämeni kallio ja minun osani iankaikkisesti. Sillä katso, jotka sinusta eriyvät, ne hukkuvat, sinä tuhoat kaikki, jotka haureudessa sinusta luopuvat. Mutta minun onneni on olla Jumalaa lähellä, minä panen turvani Herraan, Herraan, kertoakseni kaikkia sinun tekojasi” (Ps.73:25-28).

”Ei mikään niin voi virvoittaa, En muusta iloani saa, Ei autuutta saa suurempaa kuin minkä Jeesus lahjoittaa” (Vvk.299:1).

Kun **John Wesleytä** (1703-1791) ja hänen kannattajiaan syytettiin harhaoppisiksi, hän puolustautui:

”Se parhaiten todistaa, että me olemme oikeassa, jos meidän seurakuntamme jäsenet ovat **onnellisia kristittyjä.**” (E.J. Honkanen, Hengen uudistus, s.76).

”Kristityt katsoivat armon tarjoaman myönteisen lumouksen ja sisäisen lohdutuksen vapauttavan vääristä lohdutuksen lähteistä. He uskoivat, ettei ihminen pysty katsomaan todellisuutta vapaana myyteistä, jollei hän ole löytänyt sisäistä lohdutusta, rauhaa ja autuutta Kristuksessa” (170).

Kreikkalaisuuden ongelma

”Kristillisellä todellisuuskäsityksellä on ollut tärkeä merkitys modernin luonnontieteen kehityksessä” (173).

”Kreikkalaisessa maailmankatsomuksessa oli tekijöitä, jotka tekivät kokeellisen luonnontieteen synnyn mahdottomaksi...: luonnon jumalallistamisen, inhimillisen järjen yliarvioinnin ja ruumiillisen työn aliarvioinnin” (174).

”Jumala ei ole osa kosmosta...Jumalan tuntemiseksi on välttämätöntä tutkia kahta hänen kirjoittamaansa kirjaa, Raamattua ja luontoa” (174).

”Kreikkalaisen käsityksen mukaan...Luontoa ajateltiin elävänä olentona, maailmansieluna, joka tuottaa kaiken elävän itsestään käsin...se (luonto) saattaa esittää vastalauseensa sille, että se alistetaan monimutkaisiin kokeisiin” (175).

Jumalan suuri taideteos

”Kristillisen käsityksen mukaan luomakunta ei ole itsessään jumalallinen. Se kyllä julistaa Jumalan kunniaa, mutta ei omaa kunniaansa. Jumala on erillinen luomakunnasta...Luomakunta on suuri taideteos, joka on lähtenyt Jumalan kädestä...luonto ja Jumala käsitetään toisistaan erillisiksi. Tämä poistaa kaikki esteet luonnon tutkimiselta. Luontoa on lupa tutkia, ja sitä on velvollisuus tutkia, koska se on Jumalan kirjoitusta” (175).

”Ateistisista lähtökohdista on vaikeaa oikeuttaa uskoa ihmisen älyllisten kykyjen luotettavuuteen. Ateistisista lähtökohdista on myös vaikeaa perustella tieteellisen tutkimuksen lähtökohtaa, jonka mukaan universumi on järjestynyt kokonaisuus” (178).

